

актуальності набуває питання підготовки висококваліфікованих кадрів для вітчизняних правоохоронних органів, бо професіоналізм – це запорука безпеки та захищеності. Підготовка та навчання працівників правоохоронних органів на сучасному етапі передбачає широке застосування здобутих знань на практиці як для забезпечення власного життя, так і для ефективного захисту інтересів держави.

Тому на нашу думку, для покращення організаційної роботи щодо розкриття і розслідування кримінальних правопорушень, а відповідно – і для адекватної протидії злочинності, потрібно якнайшвидше внести відповідні зміни до системи законодавства про права, обов'язки та повноваження всіх правоохоронних органів, зупинивши в першу чергу їх руйнацію, та до Кримінального процесуального Кодексу України як головного інструменту забезпечення належного розслідування кримінальних правопорушень, а також негайно розробити різнорівневу програму боротьби із злочинністю та забезпечити належну систему стримувань і протидії функціональній частині правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах : зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2015. – С.9-11 http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/426/Ekstrem_ymov_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Удосконалення системи забезпечення безпеки працівників правоохоронних органів в умовах сучасних трансформаційних процесів <http://www.viche.info/journal/3529/>

Курсант 1-го курсу ВСФП НАВС

Микитюк Юлія Сергіївна

СПВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВООХОРОННА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ» ТА «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Становлення та розвиток державності, глибокі перетворення в багатьох сферах життя суспільства, міжнародних відносинах потребують аналізу та переосмислення сутності, змісту, розуміння багатьох правових явищ, які ще нещодавно вважались непорушними. Безумовний пріоритет природних прав людини і громадянина передбачає послідовне утвердження ідеалів гуманізму, справедливості, формування високого рівня відповідальності та створення належного захисту зазначених прав і свобод [1, с.129]. Однією з найбільш вагомих гарантій дотримання прав і свобод людини та громадянина є виконання державою правоохоронної функції.

Варто зазначити, що правоохоронна функція за своєю сутністю визначає діяльність правоохоронної системи загалом та її можна віднести до основних функцій держави. Правоохоронна функція тією чи іншою мірою властива всім органам державної влади і є складовим елементом діяльності інших органів, організацій, установ та посадових осіб, що зумовлено конституційними вимогами дотримання законності, забезпечення охорони правопорядку, інтересів суспільства, прав і свобод громадян [2, с.25].

Реалізація державою правоохоронної функції пов'язується насамперед із забезпеченням громадського порядку в його широкому розумінні, яке складається з низки пов'язаних між собою завдань. З цього приводу М.В. Рісман виокремлює сім окремих цільових програм реалізації правоохоронної функції: 1) запобігання окремим порушенням громадського порядку, які можуть статися; 2) припинення поточних порушень громадського порядку; 3) стримування в цілому потенційних порушень громадського порядку в майбутньому; 4) відновлення громадського порядку після того, як він був порушений; 5) коригування поведінки, яке породжує порушення громадського порядку; 6) реабілітація потерпілих від порушень громадського порядку; 7) відновлення в більш широкому соціальному сенсі з метою усунення умов, які можуть викликати порушення громадського порядку [3, с.15 – 16].

У свою чергу І.В. Кріцак вважає, що правоохоронна функція держави – це забезпечений

системою необхідних ресурсів комплексний напрям діяльності держави, який об'єднує низку заходів (у тому числі примусових), оснований на принципах справедливості та ефективності, спрямованих на безконфліктну реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, забезпечення соціальної злагоди, недопущення індивідуальних, колективних і масових порушень законності та правопорядку [4, с.15].

У той же час М.І. Мельник і М.І. Хавронюк стверджують, що функціональний критерій слід визнати основним при визначенні діяльності того чи іншого державного органу як правоохоронної діяльності. Однак при цьому важливо провести класифікацію правоохоронних функцій. Так, за їх значенням усі правоохоронні функції слід поділити на:

1) головні – профілактична (профілактика правопорушень, які тягнуть за собою юридичну відповідальність у сфері публічного права); захисна (захисту життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів фізичних осіб); охоронна (охорони громадського порядку, громадської безпеки і власності); ресоціалізаційна (ця функція є найбільш характерною для органів і служб у справах неповнолітніх, служб, що здійснюють адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі); оперативно-розшукова; розслідування злочинів; судовий розгляд справ; розгляд справ про адміністративні, фінансові та господарські правопорушення; виконання вироків, рішень, ухвал і постанов судів, постанов органів дізнання і досудового слідства та прокурорів;

2) другорядні та допоміжні – контрольна (наглядова); дозвільна (надання дозволів на здійснення певної діяльності, в тому числі підприємницької, або вчинення певних дій); правороз'яснювальна (в тому числі функція подання правової допомоги); аналітична та/або методична; інформаційна (інформування інших державних органів, у т. ч. правоохоронних); нормотворча (з правом видання актів міжвідомчого характеру); координаційна [5, с.15 – 20].

Розбіжності в поглядах різних учених стосовно правоохоронної функції держави ґрунтуються на різних підходах до розуміння поняття функціонування держави у сфері правоохоронної діяльності й зумовлені відсутністю законодавчого визначення правоохоронної функції держави.

З огляду на викладене вище можемо стверджувати, що правоохоронна функція держави визначає зміст правоохоронної діяльності. Така діяльність здійснюється відповідними правоохоронними органами в межах правоохоронних відносин і має відповідати їх принципам. Державно-владна діяльність правоохоронних органів виражається в тому, що вони як частина механізму держави володіють компетенцією розгляду різних юридичних справ та спираються на можливість застосування державного примусу.

Так, на переконання В.Г. Фатхутдінова, правоохоронна діяльність має соціальну природу та сутність, що зумовлюється її здійсненням у суспільстві, соціальною природою її суб'єктів, способом сумісної життєдіяльності людей та факторами, що визначають її суспільну корисність і ефективність. При цьому соціальна необхідність правоохоронної діяльності зумовлена причинами соціалізації людини та її індивідуалізації, а також способом спільної життєдіяльності. Це спричинило об'єктивну необхідність у особливому різновиді соціальної діяльності – діяльності з управління соціальним співтовариством як єдиним цілим, одним з аспектів якого є правоохоронна діяльність. Соціальна природа правоохоронної діяльності надає можливість визначити її, з одного боку, в якості особливого різновиду соціальної діяльності, а з іншого – особливого державно-правового різновиду соціального управління [6, с.13].

Інші науковці визначають правоохоронну діяльність як активну форму поведінки уповноважених суб'єктів з можливістю застосування встановлених законом примусових засобів, що націлена на охорону та захист (відновлення, профілактику порушень) прав, свобод і законних інтересів осіб, та реалізує правоохоронну функцію держави; як правомірну діяльність визначених державою органів і посадових осіб з охорони, захисту та відновлення конституційних прав і свобод засобами та шляхом, передбаченими в законі.

Підсумовуючи викладене вище, маємо підстави для визначення правоохоронної функції держави як основного напрямку внутрішньої діяльності держави, спрямованого на забезпечення охорони від будь-яких порушень конституційною ладу, прав і свобод громадян, законності та правопорядку, довкілля, встановлених і регульованих правом усіх суспільних відносин.

Отже, єдине розуміння та правове визначення понять «правоохоронна діяльність» і «правоохоронна функція держави», які разом становлять правоохоронну систему держави, мають не лише теоретичне, а й практичне значення, адже відсутність його породжує нечіткість у розмежуванні компетенції та повноважень різних правоохоронних органів, дублювання їхніх функцій, паралелізм у завданнях і цілях діяльності й конфліктність у відносинах [7, с.35].

Список використаних джерел:

1. Мисак О. Теоретичні проблеми визначення змісту юридичної відповідальності / О. Мисак // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 7. – С. 129 – 132.
2. Марочкін І. Є. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб. / І. Є. Марочкін, Н. В. Сибільова, О. Б. Зозулинський. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 1996. – 138 с.
3. Reisman M. W. Institutions and Practices for Restoring and Maintaining Public Order / M. W. Reisman // Duke Journal of Comparative & International Law. – 1995. – Vol. 6. – № 1. – P. 175 – 176.
4. Кріцак І. В. Правоохоронна функція держави та її вплив на формування функції надання послуг населенню органами внутрішніх справ України/ І. В. Кріцак // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 365 – 372.
5. Мельник М. І. Правоохоронні органи та правоохоронна діяльність: навч. посіб. / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – К.: Атіка, 2002. – 576 с.
6. Фатхутдінов В. Г. Правоохоронна діяльність: природа, сутність, гуманізм (теоретико-правові та методологічні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / В. Г. Фатхутдінов. – К., 2006. – 19 с.
7. Ботвінов Р. Г. Правоохоронна функція держави: сутність та форми реалізації / Р. Г. Ботвінов // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2016. – Вип. 1. – С. 27 – 35.

**Старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
забезпечення публічної безпеки і
порядку ННІ № 3 НАВС, к.ю.н.**

Мозоль Вікторія Василівна

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ

Зарубіжний досвід участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності та його адаптація в Україні становить неабиякий інтерес. В багатьох країнах органи правопорядку мають структурні ланки, персонал яких займається виключно взаємодією з населенням. Співробітництво поліції і громадян здійснюється через різноманітні громадські ради, комітети, об'єднання, до складу котрих входять представники профспілкових, релігійних та інших громадських об'єднань. Безперечно, не всі добровільні об'єднання витримують перевірку часом й ефективно працюють, але в зарубіжній практиці є чимало життєво стійких форм участі населення в роботі правоохоронних органів щодо боротьби зі злочинністю та підтримання публічного порядку.

Значної уваги заслуговує вивчення практики створення у Великій Британії, Франції, Німеччині, США різноманітних загальнонаціональних програм, спрямованих на дієву співпрацю населення й органів правопорядку. Так, у багатьох європейських країнах діє громадська організація «Зупини злочинця», яка допомагає поліції в боротьбі зі злочинністю, забезпеченні належного стану правопорядку в регіонах, проведенні профілактичної, превентивної, виховної, консультативної роботи. Відділення цієї громадської організації розташовані на території поліцейських дільниць, що значно поліпшує співпрацю членів організації з працівниками правоохоронних органів [1].